

113 . Sarmizegetusa | Județ: Hunedoara | Anul: 1994

Anul: 1994

Cod RAN: 91063.01

Perioade: Antichitate

Epoci: Epoca romană timpurie

Tipuri sit: locuire

Categorii sit: Domestic, Neatribuit

Autori: Dorin Alicu, Alexandru Diaconescu, Ioan Piso, Emilian Bota, Robert Etienne, Victor Popa

Instituții: Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Universitatea "Babeș - Bolyai", Cluj-Napoca, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca, Universitatea Bordeaux, Muzeul Național de Istorie a Transilvaniei, Cluj-Napoca

Șantierul arheologic Sarmizegetusa Regia - Forul coloniei Dacica

Raport

A. Forul coloniei Dacica

Săpăturile efectuate în 1994 au avut drept scop dezvelirea integrală a primului for al coloniei și continuarea sondajelor în porțiunile săpate în perioada interbelică.

A fost dezvelită latura de est a clădirii și s-a putut trece la realizarea planului topografic integral, prin fotografierea pe carouri de 4 x 4 m. a întregului ansamblu arhitectonic. În urma prelucrării informatizate a datelor, vor fi definitivată observațiile anterioare privind modularea, proporțiile și unitățile de măsură folosite de romani la edificiu.

Au fost continuate lucrările la fațada forului. În colțul nord-estic a fost identificat porticul reconstruit cel mai devreme sub Severus Alexander pe o lungime de 45 de picioare de către un decurion al coloniei, patron al decuriei XV fabrum, precum și proporicul cu intrarea monumentală în sediul fabrilor, construit de fiul unui augustal. Prin aceasta, identificarea lui aedes fabrum construit sub Commodus cu marea sală încheiată cu o absidă din colțul nord-estic al forului devine sigură. Cum concomitent, a fost ridicată sala plasată simetric în colțul nord-vestic de către M. Procilius Nicetas și fiii săi, în aceeași perioadă va fi fost construită și aedes Augustalium. Că acest local a fost construit de aceleași persoane este atestat de o inscripție cunoscută încă din secolul trecut (CIL III 6260 = IDR III 2, 2).

Pe decumanus maximus a fost găsit un al doilea nymphaeum, plasat simetric în raport cu cel descoperit în 1993 și construit de către același L. Ophonius Domitius Priscus și tot in honorem domus divinae.

La încrucișarea dintre cardo și decumanus maximus au mai fost găsite câteva fragmente din marea inscripție a lui Traian de fondare a coloniei, ceea ce a permis reconstituirea grafică integrală a textului. Inscripția dovedește că edificiul săpat de noi a fost de la început centrul politico-religios al coloniei Sarmizegetusa, adică forul orașului.

În aceeași campanie au fost efectuate sondaje în basilica, în cele două tribunalia, în curia și în încăperile situate la est de aceasta. Principalele informații noi astfel obținute sunt:

- În fața curiei au fost găsite trei baze de monument, care fuseseră ridicate concomitent. Dintre ele despre una se știa că a aparținut statuii dedicate prin testament Concordiae ordinis decurionum de către Ulpius Domitius Hermes, augustal, onorat cu ornamenta decurionalia. Cum același personaj și în aceeași condiții speciale a mai ridicat două statui, una Genio ordinis și cealaltă Minervae Augustae, găsite mai demult, este foarte probabil ca acestea să se fi aflat pe cele două baze din fața curiei.

- Canalul cardinal de drenaj construit sub Traian trece pe sub aerariul estic și nu-și are obârșia aici, ci la sud de forul săpat de noi. Prin această ipoteză potrivit căreia încăperile de sub curie ar fi avut funcția de cisterne, trebuie complet abandonată.

- Sub instalația de hypocaust găsită în epoca interbelică în camera cu absidă de la est de curie au fost identificate două faze anterioare cu podele bine păstrate și resturi de tencuială pictată cu motive vegetale. Din aceeași încăpere provine un fragment dintr-o inscripție onorifică dedicată lui Marcus Aurelius de către colonia Dacica Sarmizegetusa.

- Spațiul de sub tribunalul estic a fost la început o simplă încăpere folosită probabil ca arhivă. Într-o etapă ulterioară ea a fost adâncită și transformată în închisoare.

- În porțiunea degajată din basilică au fost găsite mai multe fundații de monumente, ceea ce obligă la curățirea integrală în viitor a acestui spațiu, după îndepărtarea marilor blocuri depozitate aici. Am constatat de asemenea, că basilica nu era pavată cu cărămidă, așa cum se crezuse, ci cu mari lespezi rectangulare de piatră.

- Cu ocazia curățirii curiei a apărut pe axul încăperii, lipită pe peretele din spate, fundația unei mari baze de statui.

- Într-o încăpere din colțul sud-estic au fost identificate urmele unui mic nymphaeum.

- Sub primul dalaj al forului de piatră a fost găsit un lingou de plumb pe care era imprimat numele proprietarului, împăratul Traian, și numele minei, metalla Ulpiana din Moesia Superior, ca și numele destinatarului, Colonia Ulpia Dacica Sarmizegetusa. Este încă o confirmare a faptului că orașul purta de la bun început numele Colonia Ulpia Traiana Augusta Dacica Sarmizegetusa.

B. 1. Amfiteatru

În acest an a fost extinsă cercetarea prin sondele efectuate în întreg maenionum primum al sectorului sudic al arenei. S-a confirmat stratigrafia relevată anul precedent punându-se în evidență noi elemente ale amfiteatrului de lemn și a celui de piatră. Astfel, se remarcă faptul că amfiteatrul de lemn includea și structuri de piatră (cazul intrării secundare de pe latura sudică), și că traseul amfiteatrului de piatră urmează conturul amfiteatrului anterior din lemn.

S-au pus în evidență fazele și etapele de construcție ale edificiului, relația și cronologia lor, precum și elemente constructive ale edificiului în piatră.

Bogatul material arheologic (în special piese mărunte, ceramică, monete, fibule, ace de bronz și os, jetoane, instrumente de toaletă), permite completarea imaginii asupra cotidianului la Ulpia Traiana

.

2. Clădirile EM 30-31. S-au efectuat doar sonde de mici dimensiuni în vederea cercetării complete a edificiului. Acestea sunt situate în colțul sud-vestic al clădirii, în apropierea zidului de incintă al zonei sacre și au permis dezvelirea integrală a curții care servea edificiului. Se remarcă descoperirea a două tegule romane purtând o inscripție cursivă, care este în curs de cercetare. În paralel s-au efectuat lucrări de conservare-restaurare a edificiului.

3. Săpăturile din curtea bazei arheologice (Secțiunile B1, B2, B3) au un caracter de salvare. Sunt situate în zona intramurală, sectorul vestic al orașului roman. Au relevat existența unei clădiri romane și a uneia moderne. Planul clădirii romane nu a putut fi surprins datorită bulversării stratigrafiei de către gropile moderne și datorită dimensiunilor săpăturii.

Informații suplimentare online

[Raportul 88 din cronica.cimec.ro](http://raportul88.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.Mapserver.Cimec.ro)
